Parlament Europejski
2024-2029

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych
Przewodnicząca

21.11.2024

Sz. Pan Johan Van Overtveldt
Przewodniczący
Komisja Budżetowa
BRUKSELA

Przedmiot: Opinia w sprawie uruchomienia Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji dla Zwalnianych Pracowników w następstwie wniosku złożonego przez Belgię – EGF/2024/002 BE/Limburg machinery and paper (2024/0286(BUD))

Szanowny Panie Przewodniczący!

W ramach procedury podanej w przedmiocie Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych została poproszona o wydanie na użytek Pana komisji opinii, którą postanowiła przekazać w formie pisma.

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych zbadała tę kwestię na posiedzeniu 21 listopada 2024 r. Na tym samym posiedzeniu komisja postanowiła przedstawić Komisji Budżetowej, jako komisji przedmiotowo właściwej, zawartą poniżej opinię.

Z wyrazami szacunku

Li Andersson

OPINIA

A. mając na uwadze, że 19 lipca 2024 r. Belgia złożyła wniosek o przyznanie wkładu finansowego z Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji dla Zwalnianych Pracowników (EFG) zgodnie z art. 8 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/691 w związku ze zwolnieniami pracowników w sektorach gospodarki zaklasyfikowanych do działu 17 (Produkcja papieru i wyrobów z papieru) oraz do działu 28 (Produkcja maszyn i urządzeń) według klasyfikacji NACE Rev. 2 w regionie Provincie Limburg w Belgii (BE22) zaliczanym do poziomu NUTS 2;

B. mając na uwadze, że Belgia złożyła wniosek zgodnie z kryteriami interwencji określonymi w art. 4 ust. 2 lit. c) rozporządzenia w sprawie EFG, do którego spełnienia wymagane jest zaprzestanie działalności przez co najmniej 200 zwalnianych pracowników w czteromiesięcznym okresie odniesienia (w tym przypadku od 31 grudnia 2023 r. do 30 kwietnia 2024 r.) w przedsiębiorstwach działających w tych samych lub różnych sektorach gospodarki według klasyfikacji NACE Rev. 2 i zlokalizowanych w tym samym regionie na poziomie NUTS 2 w państwie członkowskim; mając na uwadze, że po przeanalizowaniu wniosku Komisja uznała – zgodnie z wszystkimi właściwymi przepisami rozporządzenia w sprawie EFG – że warunki przyznania wkładu finansowego z EFG zostały spełnione;

C. mając na uwadze, że wniosek dotyczy 681 zwolnionych pracowników (kwalifikujących się beneficjentów), którzy zaprzestali działalności w wyżej wymienionych sektorach gospodarki;

D. mając na uwadze, że 5 listopada 2024 r. Komisja przyjęła wniosek w sprawie decyzji dotyczącej uruchomienia EFG na rzecz Belgii w celu wsparcia powrotu na rynek pracy 632 beneficjentów objętych pomocą;

E. mając na uwadze, że do zwolnień w sektorze papierniczym doprowadziła decyzja grupy Sappi o zaprzestaniu produkcji w Lanaken i zamknięciu zakładu; mając na uwadze, że główną przyczyną zwolnień jest spadek popytu na produkty graficzne wskutek zwiększonej cyfryzacji i wynikającej z tego rosnącej nadwyżki mocy produkcyjnych europejskiego przemysłu bezdrzewnego papieru powlekanego (w ciągu 15 lat moce produkcyjne tego sektora przemysłu w Europie zmniejszyły się o 50% do 4,6 mln ton w 2023 r.); mając na uwadze, że doprowadziło to do zwolnienia 567 pracowników;

F. mając na uwadze, że liczba miejsc pracy w przemyśle dostępnych w Limburgii spadła w 2023 r. o 15% w porównaniu z poprzednim rokiem; mając na uwadze, że do zwolnień w sektorze maszyn doprowadziła decyzja przedsiębiorstwa Purmo Group Belgium NV o zaprzestaniu produkcji grzejników panelowych o rozstawie przyłączy 50 mm w zakładzie w Zonhoven i o zamknięciu odpowiedniej linii produkcyjnej; mając na uwadze, że powodem zaprzestania produkcji jest gwałtowny spadek popytu na grzejniki panelowe w UE, związany z rosnącym zapotrzebowaniem na alternatywne systemy ogrzewania, takie jak pompy ciepła i systemy niskotemperaturowe; mając na uwadze, że jest to związane z rosnącymi cenami gazu w wyniku rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie oraz z efektem domina w wydatkach konsumentów, a także dekarbonizacją budynków i przemysłu w celu zmniejszenia zużycia energii; mając na uwadze, że doprowadziło to do zwolnienia 114 pracowników;

G. mając na uwadze, że najwięcej pracowników zwolniono w Lanaken (83%) i Zonhoven (27%), zatem regionem najbardziej dotkniętym zwolnieniami jest prowincja Limburgia we Flandrii; mając na uwadze, że rynki pracy w Lanaken i Zonhoven są w gorszej sytuacji w porównaniu z całą Limburgią czy Flandrią; mając na uwadze, że stosunek ludności aktywnej zawodowo do liczby dostępnych miejsc pracy wynosi 49% w Lanaken i 55% w Zonhoven, czyli jest o odpowiednio 19 i 13 punktów procentowych niższy niż w Limburgii (68%) oraz o 24 i 18 punktów procentowych niższy niż we Flandrii (73%); mając na uwadze, że stosunek liczby osób poszukujących pracy do liczby wolnych miejsc pracy w Lanaken i okolicach (Maasland) wynosi 4,5 (około dwukrotnie wyższy niż we Flandrii); mając na uwadze, że na rynek pracy w Maasland negatywnie wpłynął również przypadek restrukturyzacji w Niderlandach, gdzie holenderski producent samochodów VDL zgłosił likwidację około 2 000 miejsc pracy w swoim zakładzie produkcyjnym w Born począwszy od 1 marca 2024 r., a zwolnieniami objęto m.in. 700 pracowników transgranicznych mieszkających w Maasland;

H. mając na uwadze, że Belgia poinformowała, iż skoordynowany pakiet zindywidualizowanych usług opracowano w drodze konsultacji z partnerami społecznymi zgodnie z art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFG; mając na uwadze, że związki zawodowe i organizacje pracodawców są zaangażowane w działania publicznych służb zatrudnienia we Flandrii (VDAB) na wszystkich szczeblach;

I. mając na uwadze, że środki EFG nie mogą przekroczyć maksymalnej rocznej kwoty 30 mln EUR (w cenach z 2018 r.), zgodnie z art. 8 rozporządzenia Rady (UE, Euratom) 2020/2093 z dnia 17 grudnia 2020 r. określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027;

w związku z powyższym Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych zwraca się do Komisji Budżetowej, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. przypomina, że celem EFG jest okazanie solidarności z beneficjentami i udzielanie im wsparcia; uważa, że wkłady finansowe z EFG powinny być skierowane przede wszystkim na środki aktywnej polityki rynku pracy i zindywidualizowane usługi, które mają na celu szybką reintegrację beneficjentów przez umożliwienie im godnego i trwałego zatrudnienia w ich pierwotnym sektorze działalności lub poza nim; podkreśla, że należy przygotować pracowników do pilnie potrzebnej transformacji ekologicznej i cyfrowej europejskiej gospodarki i europejskiego społeczeństwa oraz wspierać ich w tym procesie; ponownie podkreśla w tym kontekście, że Unia odgrywa ważną rolę – w tym za pośrednictwem EFG – w przyczynianiu się do finansowania kwalifikacji niezbędnych do sprawiedliwej transformacji zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem;

2. zgadza się z Komisją, że warunki wymienione w art. 4 ust. 2 lit. c) rozporządzenia w sprawie EFG zostały spełnione i że Belgia ma prawo do wkładu finansowego w wysokości 704 135 EUR na mocy tego rozporządzenia, co stanowi 60% łącznych kosztów wynoszących 1 173 559 EUR, na które składają się wydatki na zindywidualizowane usługi w wysokości 1 126 559 EUR oraz wydatki w wysokości 47 000 EUR na działania przygotowawcze, działania w zakresie zarządzania, dostarczania i upowszechniania informacji oraz działania w zakresie kontroli i

sprawozdawczości; przypomina, że zgodnie z rozporządzeniem w sprawie EFG Belgia ma prawo do maksymalnej stopy współfinansowania w wysokości 85% całkowitych kosztów;

3. odnotowuje, że przedsiębiorstwa dokonujące zwolnień zastosowały się do przepisów belgijskiej ustawy o zwolnieniach grupowych, która ustanawia obowiązkową procedurę informowania przedstawicieli pracowników i konsultowania się z nimi; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Belgia poinformowała, iż pierwsze sesje informacyjne dla pracowników rozpoczęły się 26 grudnia 2023 r., a jednostki ds. zatrudnienia rozpoczęły działania bezpośrednio po zwolnieniach oraz że już 13 marca 2024 r. służby VDAB zorganizowały w Lanaken targi pracy dla byłych pracowników przedsiębiorstw Sappi i Purmo, w których uczestniczyło około 20 przedsiębiorstw;

4. odnotowuje, że – biorąc pod uwagę profil zwolnionych pracowników, z których jedna trzecia ma co najmniej 55 lat, a 30% ma niski poziom wykształcenia, a także tendencję spadkową w zakresie wolnych miejsc pracy i ich rozmieszczenie geograficzne – pracownicy ci będą potrzebowali dodatkowego wsparcia, dostosowanego do ich potrzeb, aby móc wrócić na rynek pracy;

5. podkreśla, że Belgia potwierdziła, iż środki wspierane z EFG nie będą finansowane z innych instrumentów finansowych Unii;

6. zauważa, że zindywidualizowane usługi, które mają zostać zapewnione pracownikom, obejmują następujące środki: a) doradca ds. interwencji socjalnych; b) poradnictwo, doradztwo i orientacja zawodowa; c) aktywna pomoc w poszukiwaniu pracy; d) szkolenie, przekwalifikowanie i szkolenie zawodowe; oraz e) szkolenie w miejscu pracy; biorąc pod uwagę wiek i wykształcenie beneficjentów objętych pomocą, podkreśla, że przy świadczeniu zindywidualizowanych usług należy uwzględnić szczególne potrzeby tych grup;

7. podkreśla w szczególności znaczenie art. 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EFG, zgodnie z którym przy opracowywaniu skoordynowanego pakietu należy przewidywać przyszłe perspektywy rynku pracy i wymagane umiejętności zgodne z przejściem w kierunku zasobooszczędnej i zrównoważonej gospodarki, przy czym szczególny nacisk powinno się kłaść na upowszechnianie umiejętności wymaganych w cyfrowej epoce przemysłowej; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że standardowe wsparcie VDAB dla zwolnionych pracowników obejmuje narzędzia cyfrowe i szkolenia w zakresie umiejętności cyfrowych, a także umiejętności wymagane w zasobooszczędnej gospodarce;

8. przypomina o możliwości wprowadzenia w skoordynowanym pakiecie specjalnych, ograniczonych w czasie środków obejmujących m.in. wypłatę świadczeń z tytułu opieki nad dzieckiem, zgodnie z art. 7 ust. 2 lit. b) rozporządzenia w sprawie EFG, aby ułatwić osobom poszukującym pracy uczestnictwo w proponowanych działaniach.